

A szórét elvesztő macska legendája kísért a NATO-lokátor új helyszínén

2011.03.13.

Többen örülnek annak, hogy Medinán épülhet meg az a NATO-radar, amelyet korábban a Zengőről és a Tubes-hegyről is elüldözött a lakosság tiltakozása. Van, aki munkahelyeket, van, aki turistákat vár, de van, aki tart a radar egészségre gyakorolt hatásaitól. Aggodalmaikat néhány kopaszodó férfi és egy macskáról szóló anekdota tartja életben.

Furcsa fémes zaj veri fel a csendes és hűvös tavaszi délelőttöt a Tolna megyei Medina fölé magasodó, szántóföldek és szőlők borította dombon. Hatalmas zöld tányér bólogat fel-le északkeleti irányba a kettős, szögesdrótos, nyomvonalas kerítéssel körbevett radarbázison. Ez egy PRV-17-es, nagy felderítési távolságú magasságmérő rádiólokátor. Hátrébb folyamatosan forognak körbe-körbe különböző kisebb-nagyobb radarok. Csak az egyikük, egy jó 30 méteres átmérőjű tányér - az Oborona, a magyar légvédelem legnagyobb eszközei közé tartozó távolfelderítő lokátor - áll mozdulatlanul. Lejjebb fekete füst száll fel egy bumfordi kékeszöld épület kéményéből.

Ez az 54. Veszprém [Radarezred](#) Részitöltő Radarszázadának állomáshelye. A Honvédelmi Minisztérium szándékai szerint 2013-ra itt épül fel a harmadik magyarországi háromdimenziós NATO-radar. Ez az a radar, amelyet korábban a mecseki Zengőn, majd a Tubes-hegyen akartak felállítani, ám a lakossági tiltakozás mindkét helyen megtorpedózta a terveket. A radar felépítésével lehet teljes a magyar légvédelmi radarrendszer NATO által elvárt korszerűsítése, a három elemből álló rendszer másik két radarállomása már évekkkel ezelőtt megépült, az egyik Bánkúton a Bükkben, a másik Békéscsabán.

Medinán az [origo] helyszíni tapasztalatai alapján nem érezhető olyan mértékű lakossági ellenállás a radarral szemben, mint ami a Zengőt vagy a Pécshez közeli Tubest érintő terveket övezte. A radarra vonatkozó kérdés hidegen hagyja például azt a fiatal férfit, aki egy machetével hadonászva irtja a bozótot a radarszázadtól a faluba vezető, betonlapokkal kirakott bekötőút mentén. Csak a vállát vonogatja, miközben a jó 40 centiméteres szerszám élét vizslatja ujjbegyével, aztán immel-ámmal elvág egy vékonyka iszalagszálat, és telefonálni kezd mobilján.

"Eldöntött tény"

"Eldöntött tény" - mondja a radarépítésre vonatkozó kérdésünkre egy vele szemben az út túloldalán kertjét rendezgető, Jánosként bemutatkozó férfi. A biztonsági őrként dolgozó férfi nem tart a radartól, annál is kevésbé, mivel már 25 éve működik a dombtetőn a radarszázad, és ugyan eleinte a berendezések zavarták a televíziót, de szerinte ez ma már nem jelent gondot.

A radarállomáshoz legközelebbi házak (jó másfél kilométerre lehetnek tőle, a domb tövében) [origo] által megkérdezett lakói sem kifogásolják a tervet. "Jó lesz ez nekünk" - mondja egy törött lábú férfi, miközben kertjében féltucatnyi macska sütkérezik. "Eleve ide kellett volna hozni" - állítja. Szerinte ez azért lett volna fontos, mert a radar miatti pécsi és a zengői tiltakozások többeket elbizonytalanítottak a faluban is. Ők szerinte most a beruházás ellen érvelnek, és gyanúsak találják a radarépítésért cserébe ígért jelentős értékű beruházásokat.

Az Oborona

Pontosan így gondolja a falu túl végén a Fortuna nevű vegyeskereskedés eladója, az udvaron mikrobuzsát gőzborotvázó Csaba. Neki gyanúsak az ígéret, és úgy véli, hogy ha nincs kockázata a berendezésnek, akkor mire fel ez a sok ígélet? "Itt vagyunk Pakstól pár kilométerre, minek épüljön még egy ilyen veszélyes berendezés?" - kérdezi. Paksra többen is utalnak, mint jóval nagyobb kockázati tényezőre. A falu az atomerőmű 30 kilométeres körzetében fekszik, rendszeresek a morgatópróbák, amikor a riasztószirénákat tesztelik.

Kétségeiről beszél Matusné Umenhoffer Ildikó is, aki tavaly független polgármester-jelöltként indult az önkormányzati választáson, de nem nyert. Szükséges rossz - mondja a radarra -, de szerinte ha a Zengőn gondot okozott, akkor itt is kérdéses. Annak örül, hogy a falu gazdasági életére várhatóan jó hatással lesz a beruházás, de azt mondta, ennek nem lehet az ára az emberek egészsége. "Különbenek fejlesztünk? Kinek adunk munkát?" - kérdezte. Azt mondja, addig kételkedni is fog abban, hogy a radar nem káros az egészségre, amíg nincs vizsgálat is bizonyítva ennek ellenkezője.

"Bent mindenki kopaszodik"

Az egészségi kockázatokat - jóllehet Simicskó István honvédelmi államtitkár szerint az új olasz berendezés a szovjet radarokhoz képest mindössze százszázalékos sugárzást bocsát ki - a régi technika hatásaival kapcsolatos helyi pletykák erősítik.

A nagy teljesítményű orosz gyártmányú radar 1000 méteres körzetén kívül elhanyagolható a hatása, azon belül már más a helyzet - magyarázza a szomszédos Kistormás Gyógygödör nevű kocszában egy harmincas férfi, aki állítása szerint hat évet dolgozott a radarszáznál. "Bent mindenki kopaszodik" - jegyzi meg, mire társai nevetgélve mutatják, hogy az ő haja is ritkul, és felemlégetik annak a macskának a legendáját, amelyet valamikor sorkatonák kötöttek ki az egyik nagy teljesítményű orosz radarhoz egy éjszakára, és állítólag reggelre kihullott az összes szőre.

Aranyérmes borok

Vén Attila medinai polgármester szerint ő maga és családja a bizonyíték arra, hogy nincs komoly egészségi kockázata még a régi technikának sem. "Harmincvalahány éve itt élek, egészséges vagyok, és a gyerekeim is azok" - mondja az [origo]-nak. "Aranyérmes boraink teremnek a lokátor alatt." A helyi orvosra hivatkozva azt állította, az egészségügyi statisztikák nem térnek el a megye többi részének adataitól.

A polgármester szerint már tavaly is szóba került a radar ide hozatala, így nem érte váratlanul a minisztérium keddi bejelentése. Szerinte jó lesz a falunak a 3300 méter magasan mérő radar, amely szerinte ráadásul még nagyon szép is lesz. Úgy véli, hogy a lakosság több mint 70 százaléka támogatja az építkezést. A cserébe esetleg megvalósuló konkrét beruházásokról nem akart nyilatkozni (a helyiek között terjedő szóbeszédben 100 millió forintos fejlesztésekről van szó), azt mondja, a radartól függetlenül is elindult egy összefogás arról, hogy javuljon a falu helyzete. A radarral valami újat kapnak, valami pluszt - mondja. A lakosság tájékoztatására március 24-re fórumot hívtak össze, ahova szakembereket is küld majd a minisztérium.

"Csak Paks miatt ne félnénk"

Mások is bizakodnak, a közeli Kölesd polgármestere, Berényi István több munkahelyre számít, míg egy, a falu kisvendéglőjében ücsörgő idős férfi arra számít, hogy a majdani radarnál dolgozók többet járnak majd le a környékre, kissé fellendítve a vendéglátást.

"Jó lesz a falunak, ha idetelepítik a radart" - mondja Magyar György, akinek lerobbant háza a falu radarhoz közelebb eső felében áll, de nem zavarná az új berendezés. "Ha az nem ártott, ez sem fog - mondja a 25 éve telepített katonai radarokra utalva -, csak Paks miatt ne félnénk."

[képgaléria](#)

Forrás:
origo.hu